

Terugblik Jaarplan Circulair Hilversum 2025

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Doel en doelgroepen	4
Gerealiseerd in 2025	5
1. Bedrijven	5
<i>Uitgelicht: nieuwe, actieve groep ondernemers “Circulair Hilversum”</i>	6
<i>Uitgelicht: circulaire scan voor MKB-ondernemers</i>	6
2. Organisaties	6
<i>Uitgelicht: realisatie circulaire nieuwbouw Bloemrijk</i>	7
<i>Uitgelicht: start pilot Opschalen refurbishen meubels Circulair Ambachtscentrum</i>	7
3. Bewoners	8
<i>Uitgelicht: gordijnenproject energiearmoede</i>	8
<i>Uitgelicht: project Hilversum Repareert</i>	8
4. Gemeente	10
<i>Uitgelicht: duurzame renovatie zeven gemalen</i>	10
Financiën	11
Circulaire netwerken	11
Communicatie	12
Website gemeente	12
Hilversum Repareert	12
Data en monitoring	13

Inleiding

Het Jaarplan Circulair Hilversum 2025 was het derde jaarplan voor het thema circulariteit. Dit is één van de thema's binnen de opgave Duurzaam. Deze terugblik geeft een overzicht van de projecten en activiteiten uit 2025 die bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie.

Doel en doelgroepen

Het Jaarplan circulair Hilversum 2025 had als doel om de opkomst van de circulaire economie in Hilversum te steunen; zowel door nieuwe circulaire activiteiten te steunen als bestaande circulaire activiteiten op te schalen. Om zo steeds meer bruggen te slaan tussen de huidige (lineaire) en toekomstige (circulaire) economie. De strategie die we hanteren, is die van slimme volger; we passen beleid toe, dat zich in andere gemeenten bewezen heeft. Zoals we eerder hebben gedaan met ons project Hilversum Repareert, geïnspireerd op Heel Apeldoorn Repareert. Wij blijven binnen Hilversum nauw samenwerken met bedrijven, organisaties en bewoners.

In 2025 is circulariteit verder gegroeid van onderop, vanuit de samenleving in Hilversum. Dat is te zien in een sterker lokaal netwerk, meer circulaire projecten en opschaling van succesvolle circulaire activiteiten. Het Jaarplan circulair Hilversum was gericht op vier doelgroepen.

1. **Bedrijven.** We stimuleren hen om circulair te ondernemen.
2. **Organisaties.** We bieden educatie en ondersteunen hun initiatieven.
3. **Bewoners.** Hilversum Repareert maakt het makkelijker om te repareren.
4. **Gemeente.** Circulariteit is een uitgangspunt in onze eigen manier van werken.

Gerealiseerd in 2025

Afgelopen jaar is in het uitvoeringsprogramma gewerkt aan 12 onderdelen, verdeeld over de vier doelgroepen.

1. Bedrijven

Onderdeel	Uitvoering
1. Circulair netwerk ondernemers	De kwartiermaker circulaire economie heeft dit netwerk in 2025 verder van de grond gekregen. Zij heeft binnen het netwerk van ondernemers en ondernemersverenigingen circulariteit versneld, door kansen, mogelijkheden en knelpunten te signaleren en actie te stimuleren. Zij was actief op veel onderwerpen: voor inbreng voor de economische visie, nieuw initiatief Hilversum Circulair (zie hieronder), koplopersbijeenkomst kringloop, reparatie & upcycling, circulaire scans, Hilversum Repareert, circulair gordijnenproject, zindelijkheid kinderen & preventie luierafval, broedplaatsen en regionale samenwerking waaronder circulaire bouw.
2. Individuele ondernemers circulaire scans	Begin 2025 is de aanpak circulaire scans positief geëvalueerd en opgeschaald. Voor uitbreiding van het team van circulaire coaches zijn nieuwe kandidaten geworven en getraind. We werken hieraan samen met Gooise Meren, door één coördinator voor de scans in beide gemeenten. In Hilversum zijn er nu vijf coaches. Zij hebben in Hilversum bij ruim 70 bedrijven een gesprek over circulariteit gevoerd en bij 18 bedrijven een circulaire scan gedaan. Zie uitgelicht hieronder voor een toelichting op de circulaire scan.
3. Ketenprojecten bouw en ambachten	Bijdrage verleend aan het initiatief van Stichting Bouwtuin voor het opstellen van een plan van aanpak lokale houtcoöperatie, in de periode november 2025 t/m februari 2026, in samenwerking met De Hoerneboeg en Opwaarts. In september is een koplopersbijeenkomst kringloop, reparatie en upcycling gehouden, georganiseerd door de kwartiermaker circulaire economie. De uitkomst is een sets aanbevelingen om meer samenwerking te gaan organiseren binnen de ketens voor circulaire kleding, meubels en apparaten in Hilversum. Zo komen vraag en aanbod vaker bij elkaar.
4. Circulaire werklocaties; terreinen en broedplaatsen	Broedplaatsen krijgen steeds meer aandacht, ook in de gemeenteraad. In juli is toegezegd dat er een centraal aanspreekpunt broedplaatsen komt en ook dat broedplaatsen in de Economische visie en het Vastgoedbeleid komen. In het eerst half jaar heeft de kwartiermaker circulaire economie de verkenning naar broedplaatsen versneld, oa door werkbezoeken te organiseren. Zij heeft ook een broedplaatsendebat georganiseerd, in Vonk op 27 mei hilversum100.nl/verslag-broedplaatsendebat-dinsdag-27-mei/

Uitgelicht: nieuwe, actieve groep ondernemers “Circulair Hilversum”

Deze groep is ontstaan tijdens de participatie Economische Visie, aan de tafel circulair ondernemen. De kwartiermaker heeft dit ondersteund. Deze groep bestaat uit ongeveer 12 ondernemers. Zij hebben een excursie naar Circulair Friesland georganiseerd en de aansluiting opgezocht met Platform Economie Hilversum. Vanuit deze actieve groep is een eerste project voortgekomen; de opening van een circulaire pop-up Re-Store met lokale makers in de Gooise Brink, geopend eind november.

Uitgelicht: circulaire scan voor MKB-ondernemers

Mkb'ers in Hilversum kunnen gratis een circulaire scan aanvragen. Deze scan is bedoeld om bedrijven verder te helpen met toekomstbestendig ondernemen. Het gaat onder meer om hun inkoop, keten, vervoer, materiaalgebruik en data. Ook de praktijk van veranderende regelgeving komt aan bod, zoals het Recht op Reparatie of nieuwe verpakkingsregels. Tijdens de scan kijkt een ondernemer samen met een lokale circulaire coach hoe duurzaam het bedrijf is.

Om vervolgens te zien wat duurzamer kan, of er samenwerking met anderen mogelijk is en kostenbesparing. Het leuke is dat ondernemers vaak een duurzamere bedrijfsvoering hebben dan ze denken. Circulariteit draait echt niet alleen om recyclen, maar juist ook om reparatie en minder grondstoffengebruik.

Zie ook bouwenaanhilversum.nl/circulariteit/ondernemers-circulairhilversum/default.aspx

2. Organisaties

Onderdeel		Uitvoering
5. Onderwijsprogramma en onderwijshuisvesting	a. Textielrace against waste	Textielrace gehouden op 3 basisscholen en reparatielessen op 3 basisscholen, onderdeel Hilversum Repareert.
	b. Circulair gebouw Bloemrijk met Madaster	Uitvoering project in 2025, zie hieronder.
	c. Project eerder zindelijk	Bijdrage aan drie avonden voor ouders over zindelijkheid georganiseerd door Kinderopvang Bink, gestimuleerd door kwartiermaker circulaire economie.
6. Projecten starten en opschalen, opschalen meubelproject		Dit project is gestart in 2025, zie hieronder.

Uitgelicht: start pilot Opschalen refubishen meubels Circulair Ambachtscentrum

Het project Opschalen refubishen meubels is een samenwerking tussen Opwaarts, Tomingroep en de gemeente. De gemeente werkt hieraan vanuit circulariteit en ook om basisbanen mee te creëren. Het doel van het project is om een productielijn te ontwikkelen om partijen meubels op te knappen en tegelijkertijd een nieuwe werk-leerlijn te ontwikkelen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. Zij trainen werkvaardigheden, waaronder vakvaardigheden voor het opknappen van meubels (schuren, verven, les in de spuitcabine, leren omgaan met stoffen bekleding). Dit past binnen het concept Circulair Ambachtscentrum, een status die Opwaarts sinds 2024 van het Rijk heeft gekregen. De gemeente heeft eind 2024 een subsidie Circulair Ambachtscentrum aangevraagd voor dit project en het Rijk heeft deze toegekend in maart 2025. In juli is het project fysiek gestart onder dak van Tomingroep in Hilversum, met Opwaarts als vakbegeleiders meubels opknappen en inzet van vier mensen die hier met een basisbaan twee dagen per week werken. De pilot loopt door in 2026.

Uitgelicht: realisatie circulaire nieuwbouw Bloemrijk

De sloop van wijkgebouw de Kleine Lelie en de Paulusschool is begin 2025 voltooid, in opdracht van de gemeente. Daarbij is volgens de hoogste circulaire standaard gewerkt, met certificering. Vervolgens is ook de nieuwbouw circulaair uitgevoerd, in opdracht van de gemeente. Daarbij maken we gebruik van Madaster, een instrument om de materialen in het gebouw goed te documenteren, met het oog op CO₂-

reductie, circulaair bouwen en toekomstige restwaarde van materialen. De Multifunctionele Accommodatie Bloemrijk is in mei opgeleverd en in juni in gebruik genomen door onder meer door de Paulusschool, een consultatiebureau en wijkcentrum. De inrichting van het wijkcentrum is in opdracht van Versa uitgevoerd door Opwaarts, met meubels op maat gemaakt van hergebruikt materiaal. Het pronkstuk is een meubel dat is gemaakt van gebruikte kastjes, die buurtbewoners hiervoor hebben aangeleverd.

3. Bewoners

Onderdeel	Uitvoering
7. Project Hilversum Repareert	De gemeente voert dit project uit in samenwerking met reparatiebedrijven MKB, H100, Repair-café's, GAD, Duurzaamheidscentrum en Wijkcentra, zie hieronder.
8. Gordijnenproject met energiearmoede	Energieklussers en gordijnenatelier hebben circa 800 gordijnen gerealiseerd in Hilversum vanaf de start in 2023.
9. Bijdrage aan subsidie Duurzaamheidscentrum	Vanuit het jaarplan circulair is een financiële bijdrage gegeven aan de subsidie voor het Duurzaamheidscentrum. Dit centrum is een samenwerking van H100, HilverZon, HET en Omgevingseducatie. Circulariteit is één van hun thema's.

Uitgelicht: gordijnenproject energiearmoede

Het succes van het Hilversumse circulaire gordijnenproject is ook door andere gemeenten opgemerkt en opgeschaald naar de Metropoolregio Amsterdam. Per 1 april 2025 is het circulaire gordijnenproject ondergebracht bij de MRA-stichting Actienetwerk GasTerug. Gemeenten in de MRA kunnen hier ondersteuning krijgen om ook een project met circulaire gordijnen te starten, zie actienetwerk-gasterug.nl/projecten/circulaire-gordijnen

Uitgelicht: project Hilversum Repareert

In 2025 lag de focus op het verstevigen van de basis van het project, met nadruk op structurele informatievoorziening, aansluiten bij bestaande acties en samenwerkingsafspraken. Hilversum Repareert is in projectleden gegroeid in 2025 we zijn met 6 leden waarvan één stagiaire. Er is veel gebeurt:

Reparatie tegoedbonnen actie evaluatie

De gemeente heeft de tegoedbonnenactie uitgevoerd in de periode van september 2024 t/m maart 2025. Het doel was om de financiële drempel weg te nemen of te verlagen voor reparatie. Er zijn circa 500 bonnen uitgedeeld, waarvan er circa 80 zijn ingeleverd. In het evaluatie rapport (zie bijlage ...) kan meer informatie over de opzet, het proces en de evaluatie gevonden worden. In het kort zijn de bij de actie aangesloten reparateurs positief over de actie, evenals de partners. De actie heeft bewoners effectief bereikt, maar de daadwerkelijke toename in reparaties bleef wat achter bij onze verwachtingen. Daarom is besloten de actie niet te herhalen; de geleerde lessen worden wel meegenomen in de verdere aanpak.

Reparatie netwerk

Om de reparatiebranche in Hilversum te versterken zijn twee bijeenkomsten georganiseerd voor het reparatienetwerk in 2025. De eerste bijeenkomst ging voornamelijk over de personeelstekorten en kwam ook de organisatie 'Jafix' vertellen over de handleidingen voor reparatie die zij aanbieden. De tweede bijeenkomst was informeler ingestoken waarbij de ondernemers en vrijwilligers met elkaar in gesprek zijn gegaan over waar ze tegen aan lopen. Bij de netwerkbijsessies sluiten gemiddeld rond de 15 reparateurs aan.

Bewustwording op basisscholen

De Textielrace heeft weer plaatsgevonden tijdens de Duurzame Schoolweken, drie basisschoolklassen in Hilversum hebben hieraan meegedaan. In de regio Gooi- en Vechtstreek is er 3300 kilo kleding ingezameld.

Ook is de reparatieles ontwikkeld door Stichting Omgevingseducatie, het repair cafe en Hilversum Repareert. Deze is drie keer gegeven op verschillende scholen in Hilversum, verspreid over 2025. Dit is een les waarbij basisschoolleerlingen in 2 uur worden meegenomen in de wereld van gereedschap en apparaten, om zelf te ontdekken en repareren. De reacties van de docenten en leerlingen zijn erg positief.

Communicatie

Een groot deel van Hilversum Repareert gaat over de communicatie, zowel online als offline. Denk bij offline aan posters, flyers, Abri's en krantartikelen. Elk wijkcentrum heeft flyers en een poster, begin en eind 2025 hebben er Abri's door Hilversum gehangen, het Hilversums Nieuws heeft meerdere artikelen geplaatst over Hilversum Repareert. Online zijn op de website nieuwsartikelen geplaatst, de reparateurs toegevoegd aan de reparatiekaart, via de sociale media zijn meerdere uitingen geplaatst.

Regionale en landelijke connectie

Regionaal heeft Hilversum Repareert met de gemeenten in de regio verkend hoe reparatie regionaal opgepakt kan worden. Duidelijk is dat vooral Hilversum nu actief is op dit onderwerp. Hilversum heeft in de regio dan ook aangeboden om kennis en ervaring te delen met andere gemeenten, wanneer zij hier ook mee willen beginnen. Ook in andere gemeenten in de regio zijn er reparateurs en repaircafé's van inwoners.

Hilversum Repareert is meerdere keren aangesloten bij het UCAN-netwerk, het netwerk over circulaire economie in de provincie Utrecht. Ook staat Hilversum Repareert in contact met meerdere gemeentes over hun aanpak op reparatie, waaronder de communicatiecampagne van Amsterdam en een Europees subsidieproject in Den Haag.

Meerdere keren door 2025 is er contact geweest met Rijkswaterstaat, Circulair Doen. Hilversum Repareert heeft op de landelijke dag Circulaire Ambacht Centrum verteld over de aanpak samen met Heel Nederland Repareert. Daarnaast heeft Hilversum Repareert de bevindingen van de tegoedbonnen actie gedeeld met Rijkswaterstaat omdat daar een onderzoek loopt naar een landelijke reparatie korting.

Lokale acties

Hilversum Repareert heeft in 2025 ook weer deelgenomen aan het VerduurSamen en Upcycle festival in Hilversum. Het doel hiervan is om bekendheid te creëren bij bewoners en in contact te staan met het netwerk. Daarnaast is Hilversum Repareert gestart met een onderzoek naar wijkgericht werken. De connectie met de wijkregisseurs en opbouwwerkers is per wijk gelegd. Zo is inzichtelijk geworden wat er waar speelt en waar Hilversum Repareert eventueel op in kan spelen. Dit onderzoek en vooral de uitvoering ervan loopt door in 2026.

In het najaar is er een onderzoek gestart over hoe reparatie en andere levensduur verlengende thema's kunnen doorontwikkelen. Dit loopt door in 2026. Als onderdeel hiervan is in september een stagiaire gestart met onderzoek naar succesvolle reparatie-aanpakken in andere gemeenten. De bevindingen worden in Q1 2026 opgeleverd.

4. Gemeente

Onderdeel	Uitvoering	
10. Beleidsontwikkeling o.a. economische visie	Circulaire economie is onderdeel van de concept-economische visie, waaronder ook broedplaatsen. In de visie openbare ruimte uit 2024 is circulariteit een thema, uitwerking in een handboek openbare ruimte is in 2025 nog niet gedaan. De Milieu-kosten indicator (MKI) lijkt het meest logische instrument om dit concreet naar de praktijk te vertalen.	
11. Beleidsuitvoering, o.a. circulair inkopen en implementeren convenant toekomstbestendige nieuwbouw	In 2025 zijn onder meer zeven gemalen duurzaam gerenoveerd, waarbij circulaire inkoop een grote rol speelde.	
12. Projecten en gebiedsontwikkeling	a. Circulaire ontwikkeling MOB terrein	Circulariteit is één van de uitgangspunten bij het ontwerp en de ontwikkeling van het nieuwe gemeentedeponie op het MOB-terrein. Een deel van het terrein blijft in gebruik voor creatieve, circulaire makers.
	b. Voorbereiding circulaire sloop gebouwen aan Koninginneweg	Vanuit het circulaire MRA-netwerk hebben we een circulair bouwbedrijf ingeschakeld, dat voor ons een inventarisatie van de materialen in de te slopen gebouwen heeft gemaakt. Dit gaat om de eerste fase, een bescheiden deel van het project bestaand uit vijf kleine woningen. Bij de aanbesteding van de sloop gebruiken we deze kennis om circulair slopen optimaal uit te vragen.

Uitgelicht: duurzame renovatie zeven gemalen

In 2025 heeft de gemeente zeven gemalen duurzaam laten renoveren. Het gaat om de locaties Zuiderloswal, Gravelandseweg, Melkmeent, Kerkelanden, Hoorneboeglaan, Boslaan en Oude Loswal. De resultaten staan in een circulaire impactrapportage. Zo is er volgens circulaire gedachtes gewerkt, wat leidde tot onder meer het hergebruik van 104 onderdelen, zoals aanvoerafsluiters, binnen/buitenkasten, flensbuizen en geleidebuizen.

Ook zijn twee pompen gerepareerd. De besparing is ruim 1,5 miljoen liter water, 1.824 kilogram nieuwe (virgin) grondstoffen en 6.875 kilogram CO₂-reductie. Om dat in perspectief te zetten: het totale materiaal (incl. hergebruik) bedroeg 2.420 kilogram. Duurzame renovatie leverde een kostenbesparing van 64% ten opzichte van reguliere renovatie.

Financiën

Het budget van 185.000 euro is besteed. Daarnaast heeft de gemeente een subsidie Circulair Ambachtscentrum verworven bij het Rijk van 50.000 euro excl. BTW, als bijdrage aan de pilot opschalen refurbishen meubels, in uitvoering door Tomingroep, Opwaarts en de gemeente.

Circulaire netwerken

Circulariteit is ook onderdeel van het werk van enkele stichtingen in Hilversum, die het duurzame netwerk vormen. Dat gaat om de Hilversum100, als netwerk van en voor bewoners, die ook een werkgroep circulair kennen. Circulariteit is ook onderdeel van het aanbod duurzaamheidseducatie door de Stichting Omgevingseducatie Gooi, Vechtstreek en Eemland. Zij coördineren dit in Hilversum

voor het onderwijs coördineren en met partners zoals het GNR uitvoeren. Het Circulair netwerk van ondernemers is al eerder genoemd, in de zomer 2025 van de grond gekomen. Tenslotte is circulariteit een thema in het Duurzaamheidscentrum Hilversum, waar vanuit het Jaarplan circulair een financiële bijdrage aan is gegeven.

Communicatie

Communicatie is onderdeel van het Jaarplan Circulair. Hieronder lichten we twee onderwerpen uit.

Website gemeente

Dit jaar hebben we de website van gemeente Hilversum voorzien van informatie over circulariteit, zie bouwenaanhilversum.nl/circulariteit/home-circulair/default.aspx Deze is vooral gericht op bewoners en ondernemers, waarbij we veel aandacht hebben besteed aan voor hun nuttige informatie om meer circulair te kunnen handelen, specifiek in Hilversum.

Hilversum Repareert

De communicatie voor Hilversum Repareert wordt uitgevoerd door de gemeente en Hilversum100 De gemeente ontwikkelde communicatiemiddelen, betrok de pers, verzorgde bijdragen voor *Raadhuis aan Huis* en zocht aansluiting bij de GAD. Hilversum100 beheerde de website, sociale media en de projectmailbox. Hilversum100 heeft een rol als bewonersorganisatie: zij brengen de inwonerperspectieven in, signaleren behoeften en zorgen dat communicatie aansluit bij wat er in de gemeenschap leeft. Samen richtten beide partijen zich op het benutten van bestaande acties en relevante aanhaakmomenten om de zichtbaarheid van Hilversum Repareert te vergroten.

Data en monitoring

In 2025 hebben we ook gewerkt aan data en monitoring, maar dit is nog geen makkelijk terrein, wat ook landelijk nog in ontwikkeling is. We hebben een pilot uitgevoerd met de Milieu-kostenindicator voor een project openbare ruimte. Ook werken we aan het in beeld brengen van de duurzaamheidswaarde van onze bestrating van de openbare ruimte, ook gezien vanuit de methodiek van de Milieu-kostenindicator, in een samenwerking tussen collega's van openbare ruimte en data. Dit is basiskennis om in de toekomst meer met de MKI te kunnen gaan werken, bijvoorbeeld om de waarde van hergebruik van straatmateriaal veel beter te kunnen kwantificeren aan de start van een project.

Hilversum
Mediastad